

10. DISSERTATIO JURIDICA
DE
DAMNI INFECTI
CAUTIONE

760
1702/48
18

Quam
Adspirante Divina Gratia
In Alma Argentoratensium Universitate

PRÆSIDE

VIRO Magnifico, Nobilissimo, Amplissimo,
Excellentissimo, Consultissimo

DOMINO

ULRICO MARBACHIO,

J.U.D. Pandectar. & Jur. Canon. PP. Celeberrimo,
Facultatis Jurid. Seniore Gravissimo, Cap. Thom. Canonico,
& p. t. Univerf. RECTORE,

Patrono, Fautore ac Præceptore suo multis nominibus
venerando

in
Publico Eruditorum Congressu
ventilandam proponit

JO. CHRISTOPH. EIBELHUBERUS, Ratispon.
A. & R.

d. IX. Martij, A. O. R. CIO DCCCII.
horis locoq; solit.

ARGENTORATI,
Literis JOHANNIS PASTORII.

qua
nunc
sci
is oc
licen
quoad
Ex.g.
m di
a ali
em à
rendi
tis &
Prin
arum
præ
vid.
chius
è vi
num
nim
foli
non
vero
uni
ini
uni
nam
n. T.
i so
e ex

Inclytæ
SS^{ti} Rom. Imperij
Reipublicæ
Ratisponensium
DOMINIS
CAMMERARIIS
CONSULIBUS,
CONSISTORIALIBUS
reliquisque
PATRIÆ PATRIBUS
VIRIS

ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS, PRÆ-
NOBILISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS, MAXI-
ME REVERENDIS, DOCTISSIMIS,

Evergetis, Patronis, Fautoribus ac Promotoribus
suis, omni honoris, pietatis, obedientiæque cultu æter-
nùm prosequendis

Hoc qualecunque specimen Academicum,
tanquam primum studiorum suorum
fœtum, in grati animi symbolum, sa-
crum esse jubet

humillimus cliens

IO. CHRISTOPH. EIBELHVBERS, Ratisp.
A. & R.

J. N. I.

Proemium.

AD LECTOREM.

Um non ætatis solum
 temporisque, sed & alia
 longè major me moneat
 ratio, ut Dissertatione
 quâdam quid humeri pos-
 sint, quidve ferre negent,
 tentare ausim, non ægrè te laturum, B.L.
 existimavi, si utilissimam simul ac jucun-
 dam, quam titulus præmittit, materiam
 elegerim; præsertim, cum ex consilio
Magnif. Dn. Præsidis, Præceptoris ac Fau-
toris mei de venerandi colligere licuerit,
 quod per multos jamjam annos in Regia
 nostra Academia ne mentio quidem de eâ
 ipsâ facta sit. Profectò putavi esse, cur
 mihi persuadeam, meos in hac re conatus
 Auditoribus non ingratos, materiam au-
 tem ipsam se exercituro primùm non in-
 dignam

A 2

dignam futuram. Accedit & hoc, quod
Patria meæ *Patres Munificentissimi*, qui-
 bus, uti par fuit, primas statim hæc pa-
 gellas, tanquam qualescunq; studiorum
 meorum testes, consecravi, nunquam
 Clientum suorum adhibitam industriam,
 quantulacunque fuerit, lævo, sed benigno
 semper excipere vultu consueverint. Itaq;
 hoc modò te eâ, qua me decet, observan-
 tia rogatum volo, ut cum vires mihi de-
 esse sentias, necrem ex voto cedere videas,
 voluntatem tamen æqui boniq; consulas,
 pulchrisq; me excidisse ausis putes. Ne
 autem in nimium excresceret disputatio,
 eam hisce terminis placuit circumscribere,
 & *cautionis hujus damni infecti*, præmissis
 ipsius Edicti verbis, considerare (1) Defi-
 nitionem (2) Causas (3) Effectus, & deniq;
 (4) Affinia ac Contraria. Quod dum
 facio, precor Deum T. O. M. ut labori-
 bus ex alto benedicat, quò ea principaliter
 proponantur, quæ coram ipso sunt gra-
 ta, & sic cunctis deinceps accepta.

Verba

Verba Edicti Prætoris, uti ea Compositores Juris ex Ulpiani Lib. 53. ad Edictum retulerunt in l. Prætor. 7. pr. ff. h. tit. hæc sunt.

Damni infecti suo nomine promitti, alieno satisfdari jubeo ei, qui juraverit, non calumnia causa id se postulare, eumve, cujus nomine aget, postulaturum fuisse in eam diem, quam causa cognita statuero. Si controversia erit, Dominus sit nec ne, qui cavebit: sub exceptione satisfdari jubebo. De eo opere, quod in flumine publico ripare ejus fiet, in annos decem satisfdari jubebo. Eum, cui ita non cavebitur, in possessionem ejus rei, cujus nomine, ut caveatur, postulabitur, ire, & cum justa causa esse videbitur, etiam possidere jubebo. In eum, qui neg, cavebit, neg, in possessione esse, neg, possidere passus erit, judicium dabo, ut tantum præstet, quantum præstare eum oporteret, si de eâ re ex decreto meo, ejusve, cujus de eâ re jurisdictio fuit, que mea est, cautum fuisset. Ejus rei nomine, in cujus possessionem miscro, si ab eo qui in possessione erit, damni infecti nomine non satisfdabitur, eum cui non satisfdabitur, simul in possessione esse jubebo.

CAPUT I.

Continens Cautiois damni infecti Definitionem.

Th. I.

Um definitio alia sit nominis, alia rei, quarum illa terminum, hæc verò rem, quid ea sit, explicet, utraque autem in tractatione alicujus articuli, maxime juris, necessaria sit, ita ut sine earum perspectione & certitudine nemo feliciter in tractatione rei progredi possit, quippe quod errorum genitrix sit æquivocatio semper, arbitratus sum instituto meo haud parum conducere, si omnium primum terminos hoscæ, quos Titulus disputat-

Definitio a-
lia est

nominialis.

disputationis designat, evolverem, & ambiguitate, qua laborant, liberarem, eoque expedito, rei ipsius, de qua verba facturus, definitionem, sed omnino strictim, subjicerem.

Th. II.

*Termini
cautionis.*

Ex terminis autem primus est, vocabulum *Cautionis*, quâ quid vulgo & in arte juris significetur, pendè ipsa Etymologia edocet. Est enim nomen verbale à verbo caveo, cavere, quod est & sibi & aliis consulere, prospicere, *l. quod ad heredem. 6. ff. de Magistrat. conveniend. l. si sciens. 7. ff. ad Leg. Pomp. de parricid.* In jure accipitur *proprie & improprie*. *Proprie*, vel *generaliter*, vel *specialiter*. *Generaliter*, Græcis ἀσφάλεια dicta, vulgò securitas, prout tanquam genus, omnes, quibus aliquem securum reddimus, modos, sive securitatis species comprehendit, non tantum nudam & simplicem stipulationem: verum etiam cautionem fidejussoriam, item pignoratitiam, sive hypothecariam, & juratoriam, uti videre est *l. eum pro quo. 17. ff. de in jus vocando. l. Emptor prædij. 47. ff. de pactis. l. 4. ff. que res pignor. dar. poss. l. 1. §. 4. ff. de pretor. stipulat. l. habere. 188. ff. de V. S. fac. l. plus cautionis. 25. ff. de R. 7. l. Mevia. 49. ff. sol. mat. l. Titia. 134. §. 2. ff. de Verb. Oblig.* *Specialiter* verò & simpliciter sine adjectione prolatus, regulariter & in specie solam simplicem repromissionem significat, & cæteris hæcenus opponitur. *l. 3. C. de V. S. ubi Gothof. in not. lit. f. post Bart. Bald. Castrens. & alios. Hering tractat. de fidejuss. cap. 5. num. 89. & cap. 18. n. 27.* nisi ipsius subiectæ materiæ natura idoneam cautionem exigat, & ideo aliam significationem vocis suggerat. *Hering. dict. cap. 5. n. 91. & cap. 18. n. 28.* quemadmodum & in subiecto hoc nostro, sive damno infecto, licet Juris Consulti passim, ut in *l. dies cautioni. 4. & ll. seqq. ff. de damn. infect.* cautionis vocabulo, sine adjectione utantur, attamen non semper simpliciter cautio, sed, si controversia erit, dominus sit nec ne, qui cavebit, sub exceptione satisfactionis, sive fidejussoribus datis cautio exigitur. *vid. d. l. 7. princ. ff. eod.* Simile occurrit in quasi usufructu. *vid. §. 2. Inst. de Usufr. l. 2. 4. §. 1. ff. eod. junct. l. si cuius. 13. ff. l. 4. C. de Usufr. Improprie*

proprias autem hujus vocabuli *cautionis* acceptiones, cum ad institutum meum nihil faciant, brevitatis studio enarrare superfedeo, & remissum me volo ad Lexiograph. Juris, imprimis Briffonium & Calvinum, qui larga manu eas tradunt. Ceterum alio nomine dicitur nonnunquam cautela, ut in *l. si desun-ctus. 15. §. ult. ff. de procurat. & l. si plures. 14. ff. de pos. l. sancimus. 28. §. 3. C. de admin. tut.* Nonnunquam satisfactio. Interdum etiam stipulatio damni infecti *l. 7. §. 2. l. damni 18. princ. l. in hac stipulatione. 28. l. damni. 30. ff. h.* Interdum promissio. *arg. l. quamvis. 10. ff. eod. l. damni. 43. & seq.*

Th. III.

Sequitur terminus, *Damnum*. Dicitur vel à Græca *δαμν* hoc est, sumptus, impendium, unde in veteribus libris legitur *damnum*. Scipio Gentilis tract. de Orig. verb. *damnum* pag. 273. & ex hoc Alberic. Gentil. in Comm. ad l. 81. ff. d. V. S. vel à dando, ut Cornel. Fronto scribit, *damnum dat omnibus*: detrimentum usu tritum: jactura, quod jacitur ex onere navis, notatus à Voffio in Etymol. ling. lat. voce *damnum*, qui suspicatur pro *dat*, legendum *demat*, ut *damnum* sentiat à *demendo* dictum, quia *damnum* sit rei diminutio, unde *damna* lunæ legimus apud A. Gellium. lib. XX. Noct. Attic. c. 8. quam etymologiam etiam confirmat. Varrol. 4. de L. L. & Isidorus l. 5. originum. Est quoque legibus nostris approbata. Ita enim Paulus l. 47. ad Edictum, *uti habet l. 3. ff. de damno infect.* *Damnum* & *damnatio* ab ademptione & quasi diminutione patrimonii dicta est. Accipitur hoc vocabulum generaliter & specialiter. Generaliter, vel latissime, pro qualibet amissione, diminutione, cessatione cujuslibet utilitatis, commodi, lucri. l. 2. §. 11. ff. *ne quid in loc. publ. l. cum prætor. 81. ff. de V. S. junct. l. Proculus. 26. ff. de damn. inf. l. fideicommissaria. 23. §. 2. ff. de fideic. libert. l. Imperator. 50. ff. ad Senat. Trebell. vellatius*, pro quacunque & qualibet justa & injusta patrimonii nostri imminutione. *fac. l. ult. ff. de pign. action. l. quod si possessor. 17. ff. de hered. petit. l. fluminum. 24. §. ult. ff. de damn. inf. vel late*, pro qualibet patrimonii injusta diminutione, ita, ut etiam furtum & rapinam comprehendat

Termini
Damni

hendat. arg. l. si servus. 27. §. si olivam. 25. ff. ad L. Aquil. l. si servus. 61. §. ff. de furt. Specialiter verò & proprie pro deterioratione vel corruptione, atque sic depretiatione rei nostræ sumitur, & quidem strictè, pro eâ, quæ sine facientis dolo & culpa datur, ut si quadrupes pauperiem faciat, l. 4. §. 1. ff. ad L. Aquil. tot. tit. Inst. & ff. si quadr. paup. vel strictius, pro sola ea deterioratione rei nostræ, quæ facientis injuria fit ut in L. Aquil. Improperie verò accipitur & quidem (1) metonymicè pro ipsa damni æstimatione & pœna l. liber homo. 13. §. 2. l. si servum. 33. ff. ad L. Aquil. l. si pro fure. 7. princ. ff. de cond. furt. (2) pro ipso damnificationis actu, ut pass. d. tit. (3) per prolepsin etiam damnum infectum significat, uti in nostro argumento. Add. C. I. A. ad Tir. de damn. inf. §. 2. & B. DN. D. Rebhan in Hod. Jur. chart. 3. Clim. IV. §. 26. in not.

Th. IV.

Term. Infecti.

Infectum. Hoc vocabulum in præsentī loco non est ab inficere, nec significat idem, quod *imbutum*, *gefärbt*, uti in illo Plinij lib. II. epist. 37. Mulieribus etiam palpebræ *infecta*: neque pro *venenato* hic accipitur, uti invenitur apud Sueton. in Caligula cap. 49. ibi: quibus variis venenis mox à Claudio demeritis *infecta* maria creduntur. Ita dicitur domus morbo *infecta*. Sed est compositum à præpositione *in* & factum. Quamvis autem proverbium *IN* interdum sit *ἐπιτιμὸν*, ut notat e. gr. in vocibus *invinctus*. Vid. Calistratum in l. pen. §. 2. ff. de lege Fabia de plag. *incanus*, vid. Catullum carmine de nuptiis Pelii & Theridis:

Cum cineri incanos solvent à vertice crines.
infractus, uti cecinit Maro XII. Æneid.

Turnus ut *infractus* adverso Marte Latinos.
Defecisse vider.

plerumque tamen *ἀφρακτὸν* est, uti & hic. Significat enim damnum nondum factum, datum, aut illatum, ita tamen, ut possibilitatem includat, quasi diceret, damnus nondum factum, quod tamen accidere potest. Atque ex his facile fluit,

fluit, *damni infecti*, definitio, quod sit quodcumque damnum quod nondum quidem datum, sed futurum tamen veremur, l. 2. l. 7. §. 1. *b. t.* sive deinde adium aut operis vitio, vel in loco urbano aut rustico, privato aut publico fiat. l. 19. §. 1. l. 24. §. 5. *b. t. conf. C. l. A.* sive ex arboribus vereamur d. l. 24. §. 9. sive ex sугgrundis aut proteccionibus immineat. *b. t.*

Th. V.

Realit.

Post definitiones verbales *cautionis damni infecti*, (Germ. Eine Versicherung eines noch nicht geschehenen / jedoch besorglichen Schadens / quæ alioquin etiam actio damni infecti dicitur. l. Julianus 13. §. 12. ff. de act. empti) realem hanc subjicio: Est cautio ex stipulatu, vel suo nomine promissione, vel alterius, fidejussoribus datis, ei, qui juraverit, non calumnie causa id se postulare, à vicino, à cuius re ruinosâ, suo patrimonio damnnum obventurum metuit, de damno, si quod ex re periculosa contigerit, resarciendo, facta: l. damni inf. 18. pr. §. d. l. prator ait. 7. princ. §. 2. l. eorum. 19. §. 1. l. fluminum. 24. §. 9. l. emptor. 38. §. 1. ff. h. t. vid. Henn. Renneman. Jurisfr. Rom. German. membr. 4. disp. XIV. Th. 83. Genus constitui cautionem, ex antedicta ratione, & quod veteres JurisConf. ut Ulpianus in l. dies. 4. l. si finita 15. princ. Paul. in l. pratoris. 5. Cajus in l. si adibus. 32. §. in l. evenit. 6. Pompon. l. inter quos. 39. princ. h. t. eodem etiam usi sunt; licet enim hæc cautio alibi per stipulationem describatur, alibi etiam satisfactio dicatur. vid. s. th. 1. ex-istimavi tamen justius esse in definitione genus proprium, proximum & adæquatam posuisse, quam improprium & metonymicum, qualia modò notata sunt. Observandum autem, hoc remedium *cautionis subsidiarium esse & extraordinarium*, nec dari illi, qui actione ordinaria potest experiri. l. damni. 18. §. 2. l. si adibus. 32. in fin. ff. h. Donell. lib. 15. cap. 46. lit. G. Bachov. ad Trencl. vol. 2. disp. 18. th. 5. lit. A. & B. Cetera verba, quæ ad ejusdem differentiam specificam spectant, cum cap. seq. in causarum serie veniant explicanda, merito hic intacta relinquo.

CAPUT II.

In quo causæ, cautionem hanc damni infecti constituentes, recensentur & exponuntur.

B

Th. I.

Th. I.

Atque sic cautione damni infecti in generalibus cognitâ, veniunt nunc causæ ejusdem considerandæ, vel *externa*, ut causa efficiens & finis, vel *interna*, ut materia & forma.

Th. II.

Causa efficiens est vel remota,

Causa efficiens cautionis nostræ est vel *principalis* vel *minus principalis*. *Principalis* est vel *remota*, vel *propinqua*, vel *proxima*. Illa est *jus Gentium*. Juris enim naturalis & civilis societatis est, tum obligatio indemnitate ex re sua, tum ne quis lædatur interveniente facto alterius, in quo culpæ aut negligentia gradus manifesto possit aestimari. Hæc principia etiam jure divino confirmantur. *vid. Num. cap. 20. v. 17. & 19. c. 21. v. 22. & 23. Deuteron. cap. 2. v. 27. & 28.* Prædictum factum etiam esse, censendum est, ædium aliarumque rerum reficiendarum neglectus, unde damnum vicino oriri potest. Sicut enim tenentis ad reparationem damni, quod ex tuo opere alteri datur, contra jus, ipsius facto, seu contra justitiæ debitum commissio: ita etiam teneris ad illud damnum, quod datur ex omissione, quæ sit contra jus ipsius, seu contra debitum, quo ipsi obligaris. *vid. Leonb. Less. de just. & jur. l. 2. cap. 13. dubitat. 10. num. 69. Grot. de Jur. Bell. & Pac. l. II. c. XVII. §. IX. & penult. Pufendorf. de Jur. Nat. & Gent. lib. 3. c. 1. §. 6. Magnif. DN. D. Schilter in prax. jur. Rom. Exercit. XLII. §. XXVIII.* Præcise igitur culpa & negligentia non reficientis requiritur; proinde si casu fortuito, e. gr. vi tempestatis, ventorum, terræmotus ex lapsu vicinarum ædium damnum fuerit datum, juris naturalis dispositio cessat. *vid. Grot. all. loc. §. penult.*

Th. III.

Vel Propinqua,

Propinqua causa efficiens est jus civile, quo juris naturalis regulæ approbatæ & receptæ sunt. Damnum enim dedisse videtur, qui occasionem damni dat. *l. Prætor ait. 4. §. hoc autem edito. ff. de vi bon. rapt. l. videamus. 11. §. fin. l. qui domum. 57. in fin. ff. locat. l. nihil interest. 15. ff. ad L. Cornel. de Sicar. l. qui occidit. 30. §. 3. ff. ad L. Aquil.* Exempla sunt, si culpa inhabitatoris incendium ortum fuerit, vicinoque damnum dederit. *arg. l. 11. ff. de pericul. & comm. rei vend. l. 3. §. 1. ff. de Offic. præf. vigil.*

vigil. Gail. lib. 2. observ. 22. Sic si plaustrarius malè composuerit lapides & ex plaustro delapsi quid ruperint. *l. Si cum maritus. 27. §. 30. ff. ad L. Aquil. add. l. si navis. 29. §. 4. ff. eod.* Cum verò lapsis ædibus, quæ ruinâ suâ damnum dederunt, maxima culpæ & negligentia probandæ possit esse difficultas, Prætor, adjuvandi juris civilis gratia, edictum proposuit, quo, damno non dum facto, deficientibus ordinariis remediis, ita prospexit, ut actor, cujus periculo res est, juramento calumniæ præstito, à necessitate probandi culpam liberatus sit) rerum autem ruinosarum, à quibus damnum timetur, dominus vel possessor, damni infecti suo nomine promittere, alieno satisfactione se obligare teneatur, & si post cautionem præstitam ædes deciderint, actor de damno refarciendo securus redditus, actionem adversus nocentem habere possit. *vid. l. Prætor ait. 7. princ. l. damni. l. 18. §. 4. l. corum. 19. §. 1. ff. n. r.*

Th. IV.

Proximam causam efficientem factum aliquod sive commissionis sive omissionis, sive opus aliquod incipiendum & futurum, quod nocere possit *l. 2. l. fluminum. 24. §. 5. & 12. ff. de damno inf. domini vel possessoris, ex quo infimum saltem culpæ aut negligentia gradum Legislator justè præsumere potest, constituo. vid. Magnif. DN. D. Schilter. Exerc. ad Pand. XLII. §. XXIX.* quæ culpa, licet non sit verum maleficium, quia non provenit ex malitia, quasi tamen delictum existit. Illud enim delictum in duo genera distinctum invenitur, prius circa damnum alicui verè datum; alterum circa illud, quod metu incussio formidatur futurum. *Vid. Henning. Rennemann in Jurisprud. Rom. Germ. memb. 3. disp. LXIII. Thef. I. III. & IV.* Tertia videtur esse species, damnum infectum, cujus quasi maleficium in eo consistit, quia dominus, ad indicium vicini non vult damnum futurum præcavere, ideo in culpa quadam deprehenditur. *Renneman dict. tract. disp. LXV. ib. XII.* Exempla præcipua in Digestis notantur hæc, si ædium, vel aliarum rerum vitio, sive operibus, vicino periculose factis, vel in ædibus, vel in loco urbano, vel rustico, publico, privatove damni aliquid futurum sit *l. si finita.*

Vel Proxima

finita. 15. §. 5. & 6. l. eorum. 19. §. 1. l. fluminum. 24. §. *Idem servus*. 5. 7. 9. & *fin.* ff. h. t. vel si fuggrunda aut protectiones ruinam minantur, arg. *Rubr. h. t.* Ita si in flumine publico ripave ejus, quid nocivum factum l. *Prator ait.* 7. l. si finita. 15. §. 2. ff. h. t. vel ejus vi res alterius in prædium importata fuerunt. l. *Hoc amplius.* 9. §. 1. & *segg.* ff. h. t. Ex defectu igitur culpæ domini cessat cautio, ut si vel vitium sit naturale, ut puta si locus sit palustris vel arenosus d. l. 24. §. 2. & *segg.* vel si violentia ventorum, aliave ratio, quæ vim habet divinam, damnum dare possit, d. l. 24. §. 3. 4. & 5. ff. h. n. t. Ex eadem causa cautioni locus non est, si publicus locus publicè reficiatur. d. l. si finita. 15. §. 10. ff. h. t. *Johann. Althus in sua Dicoeolog. lib. I. cap. CXXXVII. n. 44.* quod damno infecto alteri possidendi, fruendi, & utendi re sua facultas turbetur & impediatur, causam efficientem constituit.

Th. V.

Minus principalis seu impulsiva causa.

Minus principalis causa & quidem *impulsiva*, partim est necessitas, cum res damni infecti celeritatem desideret, & periculosa dilatio sit. l. 1. ff. h. n. t. partim utilitas communis: semper enim æstimandum, quod ad utilitatem publicam accedit. Consistit autem hæc utilitas in eo, cum cæteræ actiones jure civili proditæ, ad damna, quæ jam contigerunt, refarcienda pertinuerint, quod ex L. Aquil. & aliarum LL. actionibus manifestum est, hoc edictum prospiciat damno, etiam nondum factò, adeo quidem, ut si cautionem hanc petere prætermiserit vicinus, cui damnum datum, ei nulla actio adversus alterum detur. l. *evenit.* 6. l. *seg.* §. 1. arg. l. si finita. 15. §. 27. l. eorum. 19. ff. h. t. *Molin. de Inst. & Jur. Tract. 2. disput. 703. num. 2.* Inde *Magnif. Dn. D. Schilter. noster alleg. Exercit. XLII. §. 29.* prudenter docuit, remedio cautionis de indemnitate Legislatorem Romanum vicini diligentiã excitare voluisse, ut maturè sibi prospiceret.

Quatenus luis Gentium à Cæsili receptum.

Th. VI.

Utrum autem obligationi naturali, ad reparandum damnum, Legislator Romanus & mores aliarum Gentium
ex

ex toto de reparatione damni dati, antequam promitteretur, an tantum ex parte, quoad necessitatem promittendi & indemnitate, vim civilem tribuerint non inutilis quaestio est. *Magnif. DN. Schilter. alleg. Exerc. XLII. §. XXXIX.* posteriorem sententiam, tum argumento d. l. 7. §. 1. ff. de damn. infect. tum ex politica ratione, quod durum sit ex opere aut aedibus ruinosis pauperiorum civium, civilem obligationem & actionem de damno infecto regulariter dari, cum eos non tam negligentia, quam dura necessitas à refectione remoretur, amplectitur. Nos pro confirmatione hujus sententiae, distinguendum esse existimamus, utrum manifestò constet, aedes vel alias res ruinosas esse, quo casu jure civili dominum principaliter ad reparationem quoque obligatum esse probamus arg. l. damn. inf. 18. §. Sabin. 11. l. ad curatoris. 46. ff. de damn. inf. arg. l. Prator. 7. ff. de offic. praesid. l. 2. C. de aedif. privat. quia hoc casu jus possidendi, fruendi, retinendi res proprias vicino turbatur. *Alth. in dictionolog. cap. CXXXVIII. num. 14.* Aut dubium & controversum est, utrum res vicinae ita ruinosae sint, ut damnum imminet, quo casu naturali & civili jure cautionem de damno infecto sufficere putamus. Hac enim praestita liberat dominum rerum praesensive ruinosarum à reparationis necessitate, cum nulla negligentia praesumatur in eo, cujus interesse quam maxime in negotio quodam versatur. arg. l. cum de indebito. 25. ff. de probat. *Augustin. Barbosa. in The- sauro Jurisprud. Lit. N. cap. VII. verbo negligentia axiom. IV.* Vicinum verò ac ruinae metum praetendentem de futuro damno securum facit. Quod si cautione omissa aedes ceciderint, obligatio juris naturalis civili recepta est l. venit. 6. §. seqq. ff. b. t. quae praecise non est ad restitutionem damni, sed principaliter ad dedendum vel relinquendum pro desertis, vel si vult retinere, tum ad damnum reparandum, vid. *Magn. Dn. D. Schilter. loc. alleg. L. A. edit. noviss.*

Th. VII.

Materia cautionis damni infecti alia est subjectiva alia objectiva. Subjectiva alia occupans, alia recipiens. Illa est is, qui cavere debet. In genere omnis, qui in re vitiosa, unde

Materia alia est subjectiva, quae vel est occupans.

damnum timetur, jus habet. *l. qui bona fide* 13. *pr. §. 1. l. eorum.* 19. *princ. ff. b. r.* sive ut edicti verba habent, quos Prætor damni infecti suo nomine promittere, alieno satis dare jubet. *d. l. 7. princ. l. damni* 30. §. 1. *ff. eod.* In specie (1.) dominus corporis, ædificii aut soli. *l. hac amplius.* 9. §. *ult. l. si proprietarius.* 22. *princ. §. ult.* vel totius, vel partis tantum. *l. 5. §. 1. l. plures.* 27. *ff. eod.* qui pro sua tantum parte promittere debet, ne in solidum obligetur. Imitatur enim naturam pignoris, ac ideo protestari debet, se cavere tantum pro parte tangente occasione ædium. *B. Brunnemann. add. l. plures* 27. §. 5. *ff. eod. Molin. de Inst. & Jur. tract. 2. disput. 703. n. 38.* Nec interest, sive dominium naturale, sive civile, ut maritus in re dotali, habeat. *arg. l. 1. in princ. ff. de fundo dotal. l. sciendum.* 15. §. 3. *ff. qui satisfacere cogunt.* etiam dominium minus plenum. *l. hac amplius.* 9. §. 4. *l. quamvis.* 10. *ff. eod.* vel pignori obligatum. *d. l. si finita.* 15. §. *item queritur.* 25. *ff. eod.* Nec pupillus, nec minor excluditur, tutore tamen auctore. *d. l. si finita.* 15. §. *si pupillus.* 29. *ff. eod.* Imo is, cujus res vi fluminis in aliena delata sunt ædificia, quo eas tollere aut auferre liceat. *d. l. 9. §. 1. l. 4. in fin. ff. de rebus. cred. l. adeo.* 7. §. 2. *ff. de A. R. D.* (2.) Dominus utilis, e. gr. superficiarius. *d. l. 9. §. 4. Vasallus arg. d. l. 9. §. 4. ff. de damn. inf. & cap. rei autem.* 2. *Feud. 8. emphyteuticarius. d. l. si finita.* 15. §. *si de vectigalibus.* 27. *ff. b. r.* (3.) bonæ fid. possessor. *d. l. qui bona.* 13. *pr. ff. eod.* Quod si Dominus in controversia sit, agens rei vindicatione adversus possessorem, interim damni infecti onus possessoris est, ut caveat, quom id, quod præstitit, imputare Domino prædij possit, forte succumbens. *l. inter quos.* 39. §. 1. *ff. eod. Molin. de Inst. de Jure Tract. 2. disput. 703. num. 18.* (4.) qui servitutem in re vitiosa tam personalem, *d. l. 9. §. 5. l. si proprietarius.* 22. *princ. ff. eod.* quam prædialem, e. gr. aquæductum. *l. damni.* 30. *l. qui bona.* 13. §. 1. *ff. eod.* habet. (5.) Creditor cui jus pignoris competit. *l. quid de creditore.* 11. *in fin. & l. seq. d. l. si finita.* 15. §. *item queritur.* 25. *ff. eod.* vel legatarius in possessionem missus *l. is cui.* 5. §. 1. *ff. ut in poss. legat.* (6) qui in publico quid faciendi jus habet. *d. l. 15. §. 2. in fin. §. 6. l. 3. §. 3. ff. de aq. & aqu. pluv. arc. alt.*

Th. VIII.

967

*Subjectum recipiens cautionem damni infecti est in ge- Subjectum
nere vicinus, qui habet jus aliquod in re (non tantum cujus r. cipier. r.
in bonis, sed etiam cujus periculo res est) cui à vitiosis vicini
ædibus, aliisque rebus, sive operibus damnum imminet. l.
damni infecti. 18. princ. ff. h. t. Secundum verba edicti, qui-
cunque jurat non calumniæ causa id postulare, eumve cujus
nomine ager, postulaturum fuisse. Neque inquiritur, utrum
interfit ejus, annon vicinas ædes habeat, nec ne. d. l. 7. princ.
l. qui bona. 13. §. 3. 12. Et 13. ff. de damn. inf. l. inter quos. 39. §.
penult. ff. eod. In specie, dominus proprietatis, tum totius l.
damni. 18. §. 2. l. eorum qui. 19. princ. l. inter. 20. ff. eod. qui
nonnunquam à suo usufructuario operis nomine. l. inter fru-
ctuarium. 20. junct. l. hoc ampl. 9. §. ult. ff. eod. vel à condomino
parietis communis ædificiorum nomine, quæ quisque propria
habet. d. l. inter. 39. princ. ff. eod. vel à vicino, cui nunciavit
novum opus, contra quem egit actione negatoria, jus non
esse altius tollere ædificium. d. l. qui bona. 13. §. si quis opus. 10.
ff. eod. Molina de Just. Et Jur. tract. 2. disp. 703. n. 35. cautio-
nem exigere potest. Vid. C. I. A. ad h. t. §. 7. n. VIII. quo et-
iam referri potest is, ad quem jus monumenti pertinet, si
nihil sit, quod ei imputari possit. d. l. 13. §. si quis. 7. ff. de dam-
inf. (2) Dominus utilis, uti superficiarius, si insulæ, aut rei
superficiariæ damnum imminere possit. d. l. 13. §. 8. l. eorum. 19.
pr. l. inter quos. 39. §. 2. ff. eod. (3) B. F. possessor qui in con-
ditione usucapiendi constitutus, nisi dominus ruinosarum æ-
dium probare velit, actorem non esse dominum, quia à non
domino emerit: & ita conciliandi textus. in l. quod de credi-
tore. 11. Et l. qui bona. 13. §. sed ei. 9. ff. eod. t. ibique Brunne-
mann. in Comment. Dissert. C. I. A. ad eund. tit. th. 7. n. 15.
add. Molin. tract. 2. disp. 703. num. 40. (4) Qui possessionem
tantum naturalem habet, ut inquilinus, à domino suo, si a-
lias vicinas ædes habeat. l. damni. 18. §. 3. ff. eod. idem de qui-
buscunque aliis, qui jus quoddam in re habent, obtinere do-
cuit Molin. d. disp. num. 37. (5) Usufructuarius, non tantum
respectu*

respectu proprietarii, si de soli vitio caveri desiderat. *d. l. inter. 20. ff. eod.* sed etiam respectu extranei, imo una cum domino proprietatis agere potest, sine injuria caventis. *arg. l. 5. §. 1. l. qui bona. 13. §. 8. l. eorum. 19. ff. eod. l. usus. 7. §. 1. ff. de usufructu.* (6) Creditor, qui pignus accepit, inspecta scilicet æquitate. *d. l. quid de creditore. 11. l. eorum. 19. pr. ff. eod.* (7) Emptor prædii, etiam ante traditionem, respectu tantum damni, quod post traditionem factum erit; venditor autem de damno, quod accepit, antequam possessionem tradat; qua stipulatio tamen ad successores singulares transit. *d. l. damni. 18. §. 7. & 8. l. emptor. 38. ff. eod. l. venditor. 36. ff. de act. empti. Molin. alleg. loc. n. 42.* Cujus tamen judicium de Juris Consultorum scriptis in presenti argumento, & Jurisprudentia Justiniana (ut mirissimo utar termino) injuriosum esse defendo. (8) Procurator, cui tamen non competit actio, sed domino mandanti, causa cognita. *d. l. qui bona. 13. §. 13. & 14. & d. l. 18. §. fin. ff. eod.* Illud hic notandum, si plures earundem rerum domini sint, eos sine adjecione partis stipulare debere. *l. plures. 27. ff. h. t. Molina d. disp. n. 38.* Si servus communis duorum, qui domum habent communem, stipuletur, censetur utrumque dominum sua voce esse stipulatum pro ea parte, quam in domo habet. *l. si servus. 42. ff. de damn. inf.* Econtra cautionem exigere nequeunt, quia remedium subsidiarium sit, qui ordinarias actiones habent, *vid. Crisp. Montan. in Tract. quem intitularit, termini actionum. §. ex stipulatu de damno infecto 182. vers. Tu adde. Oldendorp. class. VI. act. XIV. Quest. III. num. III.* Exempli gratia inquilinus à domino ædium. *d. l. 13. §. 6. l. habitatores. 27. §. 1. ff. locat. Molin. d. disp. 703. num. 43. Christin. part. 3. decis. CXIII. num. 3. Gail. lib. 2. obs. 29. n. 10.* Superficiarius à domino soli, & vicissim. Usufructuarius à proprietario & vice versa, per legem & rationem. *18. §. 2. junct. l. inter fructuarium. 20. ff. h. in qua lege lectio affirmativa (quia resectio ædium ad usufructuarii onus pertinet) præferenda videtur, tum propter legis sensum & juris analogiam. vid. l. hoc amplius. 9. §. ult. h. t. l. usufructu. 7. Cod. de usufr. tum auctoritate Codicis MNS. quondam Obrechtii,*

Obrecht, & editionis Haloandrinæ. *Add. C. 7. A. hoc. tit. §. 7.*
Paulus Badius retinendo negationem, legem de ædificatione gra-
 viori accipit. *vid. quog. Molin. alleg. disput. 703. num. 26. & 27.*
 locator & conductor soli à se invicem imposito ædificio. *d. l. 18.*
§. 4. ff. eod. Ratio, quod iniquum sit, cautione supervacua ad-
 verfarium onerare. *l. hac stipulatio. 14. §. 1. ff. ut legat. nom. cav.*
 Præterea prohibentur, qui, vitiosis ædibus, quarum causa ca-
 vere debuit, cessis, alias vicinas integras retinuit, & ab eo, qui
 in possessionem vitiosarum missus, cautionem exigere voluit,
 idque ob jus quasi talionis seu rectorionis. *d. l. 13. §. 11. ff. h. t.*
l. 6. ff. de his que ut indign. dominus ædium à socio vicino com-
 munitum ædium. *l. si adibus. 32. l. inter quos. 39. princ. ff. h. Ba-*
chor. ad Treutl. vol. 2. disput. 18. th. §. lit. F. Eckold ad Pand. h. t.
§. 4. ibig. DN. Schwend. Molina de Just. & Jure. alleg. disp.
num. 28. & seqq. quamvis, si à volente cautum, omni effectu
 cautio non destituatur. *Brunnemann ad d. l. 32. ff. h. num. 3.*
 qui non diu in loco aliquo periculoso moratur, verb. gr. hospes.
l. qui bona. 13. §. 4. ff. h. t. Qui à duobus, altero vero, altero præ-
 tenso, domino, earundem ædium nomine sibi caveri desiderat,
 quia debet eligere, à quo actor sibi velit caveri. *l. si proprietari-*
us. 22. §. ult. ff. h. t.

Th. IX.

Materia objectiva, sive, circa quam, est in genere res a- *Materia ob-*
jectiva.
 lienæ (sive in bonis, sive ex bonis sit) damni infecti. *l. 1. ff. h. t.*
 sive tota, sive pars ejus ruinosa & caduca existat. *vid. l. si finita.*
15. §. 12. & 13. l. damni. 18. §. venditorem. 8. l. si adibus. 32. ff. de da-
mino. inf. quo recte referuntur projectiones vel protectiones, ut
 suggundia, die Stürtächer / Wettertächer / & mœniana, die
 Merker oder Aufgebäu. arg. rubr. h. t. *In specie* ædes tam ru-
 inosæ. *l. evenit. 6. l. seq. §. 1. & 2. ff. h. l. emptor. 38. l. cum postula-*
rum. 44. ff. eod. quàm nonnunquam non vitiosæ, si per lapsum
 ruinosarum vicino damnum dare possint. *l. qui bona. 13. §. 2. ff.*
h. t. vid. Mol. de Just. & Jure supra alleg. loc. num. 15. Inter quos
 paries communis est, ædificiorum nomine, quæ quisq; pro-
 pria habet, stipulari damni infecti solet, modo alter solus ædi-
 ficet, aut ædes multo pretiosiores habeat. *l. inter quos. 39. princ.*
ff. h. t.

C

ff. b. t. extra quos casus inutiliter i. e. ex abundanti interponitur, de facto autem interposita, ex eadem datur actio. *l. damni. 43. §. 1. & 2. ff. eod. Paul. Bnf. in Comment. ad l. 39. ff. b. t.* Sic opus, quod factum in ædibus, vel in alio loco urbano, ut turris, aut rustico privato publicove, unde damni quid futurum sit. *l. 1. §. 17. ff. d. O. N. N. l. eorum 19. l. si finita. 15. §. 3. 6. 8. 9. & 10. ff. de damn. inf. opus, quod in flumine publico, ripave ejus fiet. l. prator ait. 7. l. si finita. 15. §. 2. l. fluminum. 24. princ. ff. de damn. inf. arbores caducæ. d. l. 24. §. 9. & 10. ff. eod. Molin. sep. all. disp. 703. num. 1.* Huc non pertinet, opus publicum in publico loco factum, si ex eo damnum immineat, quia illo casu vel Princeps adeundus, vel si in provincia fiat, præses provinciae. *d. l. si finita. 15. §. 3. l. fluminum. 24. pr. ff. eod.* Ita, qui vias publicas, nec privata sua autoritate, nec in suam utilitatem munit, de damno infecto non cavet *d. l. 15. §. 8. l. qui vias. 31. princ. ff. b. t. Molin. all. disp. 703. n. 15.* Multò minus locum habet, si quis aliqua in re jure suo quid faciat, atque exinde vicinus damnum capiat, ut puta in fundo meo puteum aperio, quo aperto, venæ putei vicini præcisæ sunt, aut domum meam altius tollo, & tuis luminibus officio *l. fluminum. 24. §. ult. l. Proculus. 26. ff. b. t. Boc. class. 4. disp. XVIII. th. 5. 6. 7.* Nam licet res nostras meliores reddere cum vicini incommodo. *Mench. lib. 6. præsumpt. 26. num. 3. & seqq.* Aliud exemplum notant DD. in molendinis aquaticis ad rivum privatum exstructis, ubi Dominus superioris potest aquam retinere in suos usus, cum incommodo inferioris, quæ res aliter se habet in molendinis ad flumina publica ædificatis. *l. 1. §. 7. & tot. t. ff. ne quid in loc. publ. Men. in decis. par. 4. decis. 39. n. 3. Brunnemann. ad L. 26. n. 3. & 4. Dn. Engelbrecht in compend. Jurisprud. ad hunc. tit. lib. XXXIX. §. XII.* Hæc tamen limitatio observanda, modo opus non fiat animo nocendi, vel servitus debeatur. *post Paris. Vol. I. conf. 112. n. 12. & 14. Menoch. conf. 226. num. 24. & seq. Brunnem. ad l. fluminum. 24. n. 5.* Addendum denique, si vi fluminis res mulcorum in aliena ædificia delata sint, & domini eas auferre velint, aut casu ex fundo crusta lapsa sit in alienum fundum, eamque dominus perat, aut ratis in agrum alicujus vi fluminis delata sit,
de damno

de damno infecto cavendum esse. l. hoc ampl. 9. §. 1. & seqq. ff. h. t. l. ratis. §. ff. de incend. ruin. naufr.

Th. X.

Formam cautionis damni infecti in edicto his verbis proposuit Prator; *Damni infecti suo nomine promitti, alieno satisfacere jubebo ei, qui juraverit, non calumnia causa id se postulare, eumq, cujus nomine aget, postulatorem fuisse, in eum diem, quam causa cognita statuero. Si controversia erit, dominus sit nec ne, qui cavebit, sub exceptione satisfacere jubebo. De eo opere, quod in flumine publico ripave ejus fiet, in annos decem satisfacere jubebo.* Ex hujus edicti verbis notamus formam (1) ratione actoris.

Forma cautionis damni infecti, ratione

1. Actoris.

Hic omnis est, qui damnum ex ædibus, agro, aut opere alieno metuit. Requiritur, ut proprio nomine agens, de calumnia, id est, non calumniandi, non vexandi, sed sincero animo, se cautionem postulare, juret, parentibus & patronis eorumq; procuratoribus exceptis. l. qui bona. 13. §. 3. 13. & ff. de damn. inf.

Quod, si quis stipulator juraverit, nec stipulatus fuerit, postea stipulari volenti iterum jurandum est. vid. d. l. 13. §. 12. ff. eod. quod ad secundam instantiam extendit, Brunne mann. in

Comment. ad. d. l. 13. h. t. Si alieno nomine hanc cautionem postulet (etiam sine mandato, quia negotium vix moram patitur) eum, cujus nomine agit, non calumniæ causa postulatorem fuisse, & præterea cavere, dominum rem ratam habiturum, jurare debet. d. l. qui bona. 13. §. si alieno. 13. l. inter quos. 39. §. per. h. t. ibique Brunne mann. n. 1. Ratio hujus juramenti est, quo

Prator reddatur certior, revera interesse postulanti, quod is alioquin teneretur probare, & prætor causa cognita inquirere. Magis tamen esse, ut per inspectionem ocularem veritas facti & querela inquiretur, & hoc medio juramentum declinetur, docuit Magnif. DN. D. Schilter in praxi forens. Exerc. XLII. §. XXXIII. Deinde, ut actione damni infecti (uri appellatur in l.

4. §. 10. l. inquilino. 33. ff. h. t. & μετροπονίας stipulatio damni infecti in l. damni. 18. pr. ff. h. t.) sive extraordinaria persecutione cautionem petat. d. l. 7. §. 1. l. 4. §. 8. ff. junct. l. actionis. 37. ff. de O. & A. & l. 178. §. 2. in fin. ff. de V. S. l. 1. §. conventionales ff. de stipul. prætor. Bachov. ad Treutler. vol. 2. disp. 18. th. §. lit. D. Eckold. ad h. tit.

ibique DN. Schvrend. Ulterius, agens hac formula uti debet, si quid damni adium, loci, arborum, vitio acciderit, se illud prestare. l. fluminum. 24. §. 9. ff. de damn. inf. vel ita: quod earum adium, loci, operisve vitio quandocumq. damnum tibi contigerit, ejus rei nomine, quanti ea res erit, tantum pecuniam prestari, post Cujac. in Paul. lib. 1. ad Edict. l. 5. ff. h. Coll. Jur. Arg. ad eund. §. 11. n. 1. Mol. d. disp. 703. num. 14. Tandem stipulatio etiam heredes comprehendere debet, imo & successores singulares. l. fluminum. 24. §. 1. ff. h. r. l. quoties. 9. §. heredes. 12. ff. de H. f. fac. l. fideicommissa. 11. §. si quis decem. 18. vers. Divus Pius ff. de legat. 3. Quamvis de singulari successore nonnulli dubitent, propter l. stipulatio ista. 38. §. alteri. ff. de V. O. §. si quis alii. 4. §. §. alteri. 18. Inst. de inutil. stipul.

Th. XI.

2. Ratione
Judicis,

Ratione Judicis notat Edictum, illum esse prætorem vel præsidem provinciae præsentem, &, quia res celeritatem desiderat, si is absens & mandat, magistratum municipalem l. 1. l. 4. pr. §. seqq. h. r. d. l. 7. princ. eod. l. 4. ff. de Jurisdic. l. ea que. 26. ff. ad municip. Notandum enim hanc cautionem pro tribunali petendam esse, non alibi. Unde protestatio extra judicium nihil efficit. l. 4. §. hoc autem. 8. l. cum postulasset. 44. ff. h. O. l. dendorp. class. VI. act. XIV. Rubric. defensionum capita. num. II. DN. D. Schilter Exerc. XLII. §. XXXIII. Quod si magistratus municipalis, cum postulatum pro tribunali fuerit, non jubeat caveri, quanti ea res, cujus damni infecti nomine non cautum erit, judicium in eum datur, & cum rei persecutionem habeat, & contra heredes & perpetuo datur. d. l. 4. §. in cum 7. §. seqq. ff. h. r. Non tamen contra eum Judicem in litem jurari, nec damnari ultra rerum interesse solvendum docuit Molin. all. disput. 703. num. 51. Jure moderno querelâ damni infecti agitur coram omnibus, qui civilem jurisdictionem habent, modo magistratus & judex loci ordinarius sit & competens. DN. D. Schilter. alleg. Exerc. §. XXXII. Schüz. in compend. Jur. ad h. tit. in caus. effic. qui si moram commiserint, eandem, quæ olim magistratum municipale, rationem esse voluit, modo alleg. DN. D. Schilter. §. XXXVI. Quod libelli exhibitionem

tionem attinet, illam non necessariam esse putavit *Speculator. titul. de lit. cont. §. nunc dicendum. num. 28. dissent. Bart. ad. d. l. 4. §. 8. num. 10. & 11.* Bene tamen *Paul. Bus. in Comm. ad. d. l. 4. §. 8. annotavit.* In hac re mores singulorum judiciorum tenendos esse, qui si utrumvis modum admittant, cautelam esse, ut oretenus facta in rei memoriam ad acta redigatur.

Th. XII.

Ratione subjecti passivi (3) hæc forma docetur. Est autem, ut supra notatum, omnis, ex cujus ædibus, prædiis vel operibus damnum metuitur. Si igitur, ille est rei dominus, suoque nomine conventus, nudè promittere, si vero locus est alienus, & alieno nomine conventus, satisdare, h. e. fidejussores dare, tenetur. *l. non amplius. 9. §. pen. & ult. l. seq. l. bona 13. princ. l. si finita. 15. §. item queritur. 25. l. fluminum. 24. princ. vers. propter quod. l. damni. 30. in prin. & §. 1. ff. de damn. inf. junct. l. 1. ff. qui satisd. cog. l. pratoria. 7. ff. de prator. stipulat.* Appellatione autem domini accipio, non tantum verum, licet usufructus alienus sit, verum etiam quasi dominum, ut bonæ fidei possessorem, item, qui servitutem, e. g. aquæductum habet, ac propter servitutis usum in alieno quid ædificat vel facit. *arg. d. l. 9. §. 4. & seq. l. damni. 30. §. 1. ff. de damn. inf. Bachov. ad Treutl. vol. 2. disput. 18. th. 5. lit. C. Eckold. in Pand. ad h. l. §. 3. Molin. de Just. & Jur. Tract. 2. disp. 703. num. 19.* Quod si reus conventus affirmet se loci dominum esse, actor autem id neget, tum in hac controversia reus sub hac exceptione satisdat, si dominus sit. *l. si proprietarius. 22. in fin. l. qui vias. 31. §. 1. ff. h. r. id est, ut, si probatum fuerit, locum ad se pertinere, fidejussio ad nihil redigatur. Molin. all. disput. num. 16.* Duo vero si fuerint, à quibus hæc cautio postulatur, quorum actor unum dominum affirmat, alterum negat, eligere debet, à quo velit sibi caveri; ita ut ab illo nudam promissionem; ab hoc satisfactionem exigat. *d. l. si proprietarius. 22. in fin. ff. h.* Si locus ad unum quoad proprietatem, ad alium quoad dominium utile, usumfructum vel aliud jus in re pertineat, si proprietarius caveat sine fidejussoribus, cæteri eidem etiam ca-

3. Ratione
subjecti
passivi.

vere debent pro rata dominij utilis, aut juris, quod in re habent. Ceteri, si sine proprietario cavent, fidejussores præstare tenentur. *l. qui bona. 13. §. 1. l. quid de creditore. 11. junct. l. hoc amplius. 9. §. 4. & 5. l. seq. ff. h. t. Molin. all. disput. 703. num. 45.* Illud quoque observandum, quod, non solum tum temporis, cum sit petita, sed etiam, postquam iste, qui petiit illam, in possessionem ex primo decreto missus est, reus cautionem offerre possit, ita tamen admittendus, ut etiam caveatur de eo damno, quod contigit post missionem. *d. l. si finita. 15. §. item videamus. 31. ff. h. t.*

Th. XIII.

4. Ratione
temporis.

Denique in Edicto prætoris *de tempore* disponitur. De eo autem statim sciendum, id conditionis causa adjici, ut, si intra illud damnum contigerit, commissa sit stipulatio, quæ de damno hoc interposita. Est vel *legale*; qui enim in publico flumine ripave ejus opus fecerit, unde actor damnum meruit, ille in decem annos satisfacere jubetur. *d. l. 7. princ. l. si finita. 15. §. 2. & 5. ff. h. t.* Non idem obtinet in quocunque alio loco publico, quoniam Prætor de alio nihil constituit. *Molin. d. tract. 2. disp. 703. n. 10.* Vel *judiciale arbitrarium*, in cæteris scilicet rebus, quod magistratus vel longius, vel brevius constituit. *d. l. prætor. 7. in princ. d. l. 15. §. 12. & fin. ff. eod.* Si tempus statutum in cautione proximè ad finem accedit, tum actor potest petere prorogationem termini. *Molin. dict. disp. 703. n. 3. in fin.* Si vero planè finitum, iterum magistratus arbitrio ex integro cavendum erit, & si hoc localem exigit inquisitionem, ut, si res invicem longius distent, ad magistratus municipales hæc res, mittenda. *l. 4. pr. ff. h. t.* quamvis autem hæc cautio in certum tempus statuenda, satius tamen esse videretur, illam esse perpetuam, vel donec ruinae metus sit emendatus. *Rennemann. in Jurispr. Roman. German. Membr. III. disp. LXV. th. XXI.* Vel *conventionale*, si absque diei adjectione cautio interposita, dummodo id actum est, ut promissor perpetuò de damno teneretur. *Oldend. class. VI. act. XIV. vers. quamdiu competat.* Quod si per errorem tempus fuerit omissum, spectatur consue-

consuetudo, finito die enim, in quem alioquin cavere solet, *vid. l. qui bona. 13. §. fin. ff. h. r.* desiderandum est à magistratu, ut liberetur promissor, nisi periculum postulet potius, ut longiore die iterum caveatur. *d. l. 15. princ. & §. 1. ff. eod.* Propterea autem definitio temporis requiritur, (quia reus in infinitum stipulatione obligatus esse non debet) cum causâ cognitione, æstimatione scilicet habita ex causâ (scilicet periculi, ut sunt fissuræ & ruinæ parietum, item ventris, qui in parietibus fatiscentibus protuberat, tum etiam vetustatis operis, & malæ materiæ, malæ item structuræ) & ex qualitate ejus damni, quod contingere speratur, id est ex pretio ædium, (quibus damnum metuitur) tum ex longinquitate soli, (id est, distantiæ, quæ est inter rem eam, à qua damnum metuitur, & eam, cui imminet damnum; majus enim damnum à vicinis, quam remotioribus metuitur ædibus, in quibus incertum est, an extremum ruinæ ad eas perventurum sit) & operis magnitudine, namq; certum est, majus periculum ruinæ in majore ædium vitio esse, quam in minore, majus in magnis ædibus quam in parvis. *d. l. qui bona. 13. §. ult. & l. seq. ff. de dam. inf. arg. l. 1. §. 1. ff. de Carbon. Edict. Donell. lib. 15. Comment. cap. 46. p. 561. in fin. & pag. seq. Cujac. lib. 48. Pauli ad Edictum. pag. 309. & seq. Bocer. class. 4. disput. 18. th. 25. C. 7. A. ad h. tit. §. II. num. III.*

Th. ult.

Finis cautionis damni infecti est, ut vicinus dominus, vel *Finis causæ dam. inf.* quorum interest, per illam reddantur securi de rebus suis, damno postea dato. Cum animalia, quæ noxam commiserunt, cum extent, pro damno dari, ædes autem si ruina sua damnum dederint, deserint extare, & derelictione sua illud servare non possint. *l. prator ait. 7. §. 1. ff. h. r.* Huc pertinet generalis illa regula; *Melius est intacta jura servare, quam post vulneratam causam remedium querere. l. ult. C. in quib. caus. restit. in integr. non sit nec. l. 1. C. qu. lic. un. se. sine jud. vindic.*

CAPIT III.

De Cautionis damni infecti præstite & non præstite effectibus.

Th. I.

T H E S I S . I .

*Effectum
cautionis a-
lium est
non praestita,
idque vel
facto vicini
qui damnum
timer.*

*Effectus cautionis damni infecti alius est, si ea non praestita, alius, si praestita. Non praestita iterum vel facto vicini, qui damnum timeret, vel culpa domini vitiosorum praediorum vel operum damnosorum. Si facto vicini cautio omissa, & antequam caveretur, aedes ruinosa deciderint, *ius nostrum subdistinguit*, utrum lapsa sint, antequam vicinus postularet, aut cum iam a praetore vel praeside postulasset, ut sibi damni infecti caveretur. Priori causa, si negligentia non petiit sibi caveri, adversarius nec de damno teneretur, nec rudera tollere cogitur, si modo omnia, quae jacent pro derelicto habeat; alioquin per interdictum compelleretur, ut omnia, quae inutilia sunt, aut tollat, aut pro derelicto habeat. Quando enim animalia, quae noxam commiserunt, non ultra nos soleant onerare, quam ut noxae ea dedamus, multo magis ea, quae anima carent, ultra nos non debent gravare, quam ut aedibus non defensis careamus, praesertim cum res animales, quae damnum dederint, extant, aedes autem si ruina damnum dederint, extare desierint. *l. evenit. 6. l. seq. §. 1. & ult. & l. seqq. l. cum postulasset. 44. princ. ff. dam. inf.* Si vero propter justam causam & legitimum impedimentum sibi non prospexit, ut, quia Reipublicae causa aberat, aut angustia temporis, aut casu prohibitus fuit, quominus de ea remagistratum adiret, non inique Praetor aut Praeses, (hodie quilibet magistratus officio suo nobili) curat, ut dominus, vitiosarum aedium, non modo rudera tollat, nisi ea, (imò nonnunquam totas aedes ruinosas) pro derelictis habere velit, sed hoc amplius, ut non solum de futuro damno, sed etiam de praesenti damno, quod resarcire illud velit, caveat. *d. l. prator. 7. §. ult. vers. nec solum de futuro. & l. seq. d. l. hoc amplius. 9. in princ. §. 1. 2. & 3. ff. de dam. inf. add. Oldendorp. class. sext. act. XIV. Rubric. defensionis capita. num. 1. Expenfas quoque, quas per se, vel per alium rationabiliter fecit, restituere debet. l. si finita. 15. §. si cum ruerunt. 34. ff. h. r. quo non facto, ad eas praestandas, actione in factum, non negotiorum gestorum, quia suum commodum respexit, convenitur.**

Molin.

Molin. de Iust. & Jur. Tract. 2. disp. 703. num. 36. Posteriori casu, iterum interest, si, magistratu deliberante de danda stipulatione, damnum contigerit, tunc deliberatio postulanti non nocet, proindeque officium ejus est, ut jubeat dominum ruinosarum ædium, aut cavere de omni damno, aut si ipse non caveat, contra illum dar actori de damno actionem. d. l. si finita. 15. §. eleganter. 28. ff. h. t. Si decretum immisionis secutum, & vicinus venire in possessionem neglexerit, amisit magistratus beneficium. Si vero non neglexit, nec ulla ejus culpa est, quo minus veniret, omnia servanda sunt, atque si, postquam in possessionem venisset, damnum datum esset. d. l. 15. §. pen. l. cum postulassem. 44. princ. ff. h. t.

Th. II.

Si culpa & negligentia domini vitiosorum prædiorum vel operum damnosorum cautio damni infecti non fuerit præstita, & denuntiatione facta judicis decreti, quo mandatum, ut caveat ipso opere, vel dicat se rem relinquere vicino, adeoque contumax existat, tunc judex procedere potest usque ad plenam traditionem & applicationem ejus rei, illi, qui damnum timet. Molin. d. tractat. disput. 703. num. 57. & 54. Tria autem juris remedia tributa sunt, quæ tamen non simul concurrunt, sed ordine certo succedunt. Primum est, magistratus decretum, quo quis mittitur in bonorum possessionem ejus rei, de qua agitur. l. si finita. 15. §. illud. 32. & §. si jam ruerunt. 34. ff. h. t. Appellatur à Bartolo aggravatio prima, German. der Einsatz auß der ersten Erkantnuß. Secundum, est magistratus decretum, quo rei possessio decernitur, alias aggravatio secunda dictum. Tertium, est Actio in factum, de damno comparata, in eum, qui neque cavet, nec actorem ex primo decreto in possessionem venire, neque ex secundo decreto eum possidere, passus fuerit. Accedit ex moribus hodiernis, quod etiam carcere contumacia alicujus coerceri possit. Engelbrecht. in compend. jur. Lib. XXXIX. Tit. II. §. XIII.

Sed culpa domini vitiosorum prædiorum & operum,

quo casu tria remedia prædicta,

Th. III.

Quoad primum remedium, verba Pratoris edicti hæc sunt.

D

1. Missio in possessionem ex primo decreto.

sunt. *Enum, cui ita non cavebitur, in possessionem ejus rei, cuius nomine, ut caveatur, postulabitur, ire jubebo. d. l. 7. pr. d. l. si finita. 15. §. 11. l. qui bona. 13. §. 4. l. emptor. 38. §. 1. ff. h. t.* In his edicti verbis dispiciendum. (I) *quis mittatur in bonorum possessionem.* Dicitur is, cui ita non cavebitur. Hic non distinguendum, unus sit, an plures, diversis quoque partibus, qui æqualiter mittuntur, non pro rata damni, quod unumquemque contingit, &, si diversis vicibus missi, sine prærogativa temporis, nisi, qui primo loco missus, posteriori cavere velit, quo casu excepto posterior non est mittendus. *Molin. sep. alleg. disput. 703. num. 60. vid. l. si finita. 15. §. si plures. 15. §. cum autem. 18. l. ex damni. 40. §. ult. ff. h. t. Fac. l. fin. C. §. l. 12. ff. de bon. auth. jud.* Secus autem est, si plurium diversa sit immisionis causa, veluti, si alter propter cautionem damni infecti omisam, alter propter contumaciam, quod peremptoriè citatus non comparuerit, vel ex causa judiciali immittatur, cum enim, qui prior est tempore, potior est jure. *l. 2. C. qui potior in pign.* Si duæ res, ut duæ domus, una vicissim minetur ruinam alteri, utrivis domino earum existente contumace nec volente cavere, alter mitti debet in possessionem domus illius. *l. damni. 18. §. si vicinas. 12. ff. h. t.* Cæterum, omnes (ex causa damni infecti) quasi in totam rem missi, concursu partes habebunt, in gleichem ungeschiedenen Theilen sitzen / quas deinde dividunt pro rata damni. Et si quis eorum solus fecerit sumptum, eum consequitur communi dividendo iudicio utili. *vid. Oldendorp. class. sext. action. XIV. quest. III. num. 7.* Continetur is quoque cui non in solidum cautum. *l. in stipulatione. 23. ff. h. t. l. ex clausula. 17. ff. judic. solu.* Si pater & filiusfamilias, qui inquilinus, sit, uterque in possessionem ædium, damni infecti nomine, mittendus, nisi sic filius conduxerat, ut ejus periculo ædes essent. *l. filiusfamilias. 21. ff. h. t.* nec procurator, nec usufructuarius, neque qui aliud jus in re habent, excluduntur, ne quidem cum hac exceptione, eum non esse procuratorem. *l. inter quos. 39. §. 3. ff. de damn. inf. arg. l. usufructu. 7. §. 1. vers. unde etiam. ff. de usufr.* (II) *quid possessio sit, nempe custodia duntaxat rei servandæ & possessio fiduciaria, conjuncta cum qua-*
dam

dam observatione ac detentione rei, pignus aliquod prætorium, (quod differt à conventionali. *l. si finita. 15. §. si quis dominus. 30. ff. b. t. Oldendorp. class. sext. act. XV. quest. V. n. 2.* quia creator in hoc ad damnum levi culpa contingens, in prætorio vero, ubi missus saltem vice cautionis in possessione est, verè autem non possidet, de dolo tantum tenetur. *Molin. de Just. & Jur. d. disput. num. 61.*) non tamen titulum ad acquisitionem dominij idoneum tribuens. *l. 3. §. ult. ff. de A. vel A. P. l. cum legatorum. 17. ff. ex quib. caus. in poss. eat. l. 3. §. 1. ff. de reb. cor. qui sub tutel. d. l. si finita. 15. §. si quid damni. 30. ff. de damn. inf. nec ad refectionem præcise obligans. d. l. 15. §. 34. ff. eod. nisi dominus absens cavere non possit, idque ex æquitate, obser. *Molina d. l. num. 61. in fin.* Detentio hæc, non quidem operatur, ut dominus rei de possessione sua decedere cogendus sit. *d. l. 15. §. Julianus. 16. §. si quis autem. 20. ff. b. t.* quin potius, si dominus verus, per se possidet civiliter, & per legitimum ejus derentorem naturaliter, si autem tantum bonæ fidei possessor, continuat adversus dominum præscriptionem. *Molin. dict. disp. 703. num. 62.* verum, cum missus simul cum reo possidere jubetur, hoc intendit, ut saltem tædio custodiæ extorqueat illi cautionem. *l. is cui. 5. princ. ff. ut in poss. legat. l. si finita. 15. §. si quis. 20. ff. b. t.* Proinde, si adversarius eam præstiterit, etiam de damno, quod post missionem contigit, & ita repetita die, (de qua phrasi. *vid. l. 3. ff. de fid. instrum. l. 51. §. 2. ff. ad L. Aquil. C. 7. A. ad h. tit. §. 18. num. 11.*) modo non intervenerit mora culpabilis in eo, qui eam petiit, & de impensis factis utiliter, missio cessat. *d. l. 15. §. item videamus. 31. & seqq. l. eorum. 19. princ. ff. eod. tit. Molin. all. disp. num. 65.* Sicut & jus per missionem acquisitum amittitur, si missus, quod tamen in dubio non præsumitur, nullo metu ruinæ decesserit rei possessione. *d. l. 15. §. si quis metu ruine. 35. ff. ibiq. Gloss. ult. ff. b. t. d. l. cum postulassem. 44. eod. (3) Res, cujus nomine missio postulabitur. Hæc sunt, e. g. ædes ruinosa, ubi in totas, licet pars tantum caduca, missio facienda, siquidem in ædificiis partes quoque reliquæ vitiosa parte trahantur, nisi sit magna domus, quo casu prætor statuit, in cujus partis possessionem missio fieri debeat. *d. l. 15. §.***

15. §. ex hoc edicto. 11. & seqq. l. emptor. 18. §. 1. ff. eod. Neque obstat, licet ædes, quibus damnum imminet; longe vilioris pretij sint. *arg. l. 5. §. 2. ff. h. t. DN. Engelbrecht. in compend. jur. h. n. tit. §. XIII.* In insula, ein lehrer Maß / ein Hofraum / quæ domui adjacet. *d. l. 15. §. 4. in area, diruta domo, si missus quid refecit, antequam id ei sarciatur (quamvis actione in factum etiam sumptus consequi possit) d. l. 15. §. si jam. 34. ff. eod. in agro quoque secundum judicis decretum, causa cognita (quia, non ut in ædificiis, una pars alteram secum trahere solet) vel de toto vel de parte cavendum. d. l. emptor. 38. §. 1. ff. eod. Molin. alleg. disput. num. 58. idem obtinet. Imo in omne opus, ex quo nobis ipsis vel rebus nostris damnum aliquod accidere potest, fit missio, uti sunt res immobiles emphyteutica. *d. l. 15. §. 26. & 27. bona feudalia, quoad fructus. B. Hahn. ad Wesenbec. h. t. num. 3.* Ad expensas tantum recuperandas missus in possessionem, si earum nomine per errorem aut negligentiam, neque cautionem neque solutionem acceperit, habet actor actionem in factum ex edicto de bonis auctoritate judicis possidendis. *d. l. 15. §. si cum. 34. vers. potest autem. ff. h. t. l. prætor. 9. ff. de bon. auct. jud. poss. Oldend. Class. sext. act. XIV. Rubr. quo auctore. num. 3. vers. ad expensas. quin & officium judicis propter illas implorare potest. (IV) Ut caveatur; scilicet, intra terminum à judice præstitutum, ab eo, qui contumax existit, non tantum in cavendo, verum etiam in comparando. *Brunnem. ad l. si finita. 15. §. 1. ff. de dam. inf.* quod si plures adsint domini rei vitiosæ, vel operis periculosi non caventes, contra singulos in solidum; alias in portionem tantum ejus, qui cavere detrectat, actor mitteretur. *l. 5. §. 1. ff. eod.* Nec pupillus, licet tutorem non habeat, quo auctore promittat. *d. l. 15. §. si forte. 22. & §. si pupillus. 29. ff. eod. l. 3. §. fin. l. hæc autem. 5. ff. quib. ex caus. in poss. ear. nec maritus, in fundo dotali, cum sua tamen causa, quia hæc alienatio non est voluntaria. l. 1. princ. ff. de fundo dotali, nec emphyteutarius, & qui similia jura habent, (quo tamen casu, propter contumaciam conductoris ædium vectigalium, missio, non in proprietatem, sed in ipsum jus facienda.) excipiuntur. *d. l. 15. §. si de vectigalibus. 26. ff. h. l. l. 1. princ. ff. si ager vectigal. per. (V.) postulabitur.* Nam necessarium est,***

est, ut summaria causæ cognitio missionem precedat, quo sine offerendus est ab actore petitionis libellus. *Bart. in l. 15. §. Julianus. ff. h. t.* huic ut respondeat, citandus est reus tribus edictis, aut uno peremptorio. *Speculat. lib. 11. part. 1. Rubrica de contumacia. §. sequitur. 3. in princ.* eo non comparente, si actor contumaciam rei acculat, iudex eum contumacem esse declarabit. *Specul. d. l. & post ad petitionem agentis. Vid. Wurmbser. lib. 1. tit. 7. observ. 5. possessionem ei decernit. l. consentaneum. 8. C. quom. & qu. jud.* Si reus contumax agentem ab occupatione vi arceat, iudex ulterius implorandus est. *d. l. 5. §. missus. 27. ff. ut in possess. legat. C. 7. A. ad h. t. §. 16. in fin. (VI) Ire jubebo. Magistratus, qui missionem decernit, est prator, & in provinciis præses, qui olim imperium habebant. *l. 4. ff. de Jurisd. dict.* Quod si hic absens fuerit, magistratus municipalis eandem missionem expedire poterat. *l. 1. l. 4. princ. & §. seqq. d. l. si finita. 15. §. ex hoc. 11. §. non autem. 21. & seq. §. ult. l. cum postulassem. 44. ff. h. t.* Hodie, omnes magistratus, qui imperium habent, modo gaudeant jurisdictione inferiori, eam decernere possunt. *Engelbrecht in Compend. Jurisprud. h. t. §. XIII.* Hic autem mittit actorem in possessionem, vel per executorem, sive nuncium publicum, durch den Gerichts-Diener, durch den Gerichts Frohshenen. *Wesenbec. in paratir. hoc tit. n. 6.* Imo Iudex ipsi actori potestatem facere potest bona controversa occupandi. *Jason. in l. 4. n. 7. ff. de Jurisd. Zasius. in l. 15. §. Julianus. 16. ff. h. t.* eo vero violentiam inferente, ipse Iudex immisionem perficere & contumacem emittere potest. *Umm. disp. ad proc. jud. 6. th. 4. num. 19.* Tandem observandum, iustum hunc magistratus primum decretum dici, quia decernere etiam dicitur, quando adversarium cavere jubet. *l. cum postulassem. 44. in princ. ff. h. t.* & cum hæc missio ex prima iudicis sententia fiat. Ita post *Bartol. & alios sentit Menoch. lib. 2. de arbitr. jud. quæstion. cent. 1. cas. 61. num. 1. Cujac. lib. 1. Paul. ad edict. pag. 5.**

Th. IV.

Secundum remedium, quod juris beneficio, contra contumacem & cavere, nonnunquam cum refusione damni interea dati, nolentem, comparatum, est magistratus decretum secundum

2. Missio ex secundo decreto.

dum, quo rei possessio decernitur. Germ. Der Einsas auß der anderen Erkantnuß; verba edicti hæc sunt; *Et cum iusta causa ire: esse videbitur, dum ei, qui aberit prius domum denunciari.* (vid. l. 4. §. 5. ff. h. l.) etiam possidere iubebo. vid. l. 7. princ. d. l. 15. §. 20. & 21. ff. h. l. ad explicanda hujus edicti verba noto, missionis ex secundo decreto (1) causam; quæ iusta esse debet, nempe, cum post primum decretum aliquod temporis interval- lum interfit, quo, aut pro derelicto rem ruinofam longo silencio (quot autem annorum hoc sit, Doctores variant. vid. Menoch. de arbitrar. jud. question. lib. 2. cas. 6. Donell. lib. 15. comm. cap. 46. decem annorum esse vult. arg. l. 1. & 2. C. si advers. credit. prescript. oppon. Speculator. lib. 2. part. 1. Rubrica de secundo decreto. §. juxta num. 2. cum aliis, annum esse putant. Tutius tamen est, cum communi Dd. opinione, in praxi recepta, judicij arbitrio id positum esse defendere. arg. l. si finita. 15. §. si forte. 22. ff. h. Bachov. in not. ad Parat. Wesenb. h. t. lit. K. & Hahn. ad eund. num. 3. Gloss. & Bald. in l. penult. C. de Bon. auth. jud. poss. Covarruv. var. resolut. lib. 3. in fin. Paul. Bus. in Comment. add. l. 15. §. 21. h. t.) absens dominus videatur habuisse; aut præfente domino actor, misso in possessionem, & aliquan- do immorato, (temporis definitionem in arbitrio jus dicentis relictam esse plerique DD. iterum sentiunt. vid. Cujac. lib. V. obs. cap. XXX. in fin. Bocer. class. 14. disput. XIX. th. 46. & 51. C. 7. A. ad h. t. 20.) nemo caveat. d. l. 15. §. non autem statim 21. ff. de damn. inf. Limitatur tamen hæc sententia, nisi reus justam mo- ræ commissæ causam habeat; ut, si absens Reipublicæ ergo fuerit, vel præfens minoris ætatis, cui subveniri solet, extirerit, quibus casibus nonnunquam restitutio locum habet. per d. l. 15. §. 22. ff. de damn. inf. (2) formam. Cui non cavetur ab adver- sario, is coram magistratu competente dicit, se quidem ex primo decreto in possessionem fuisse missum, neque illam vicin- um constringere, quo cautionem præster, quare in contuma- cia ita eo perseverante, petit, se officio pratoris ex secundo de- creto in possessionem mitti. Magistratus, (quia rei interest. arg. l. num. ita. 39. ff. de adopt. & l. observandum. 47. ff. de judic.) si citatio personæ potest infinuari, illum personaliter citat. Si verò later, vel non invenitur in domo, uni ex familia infinuand- da,

da, si nemo extat, ipsius citandi ædibus citatio affigenda, ut ita
 monitus defensor existat. *vid. l. 4. §. 5. in fin. §. 6. ibique Brun-*
neman. in Comm. Engelbrecht in comp. Jurisprud. h. t. §. XV. Ol-
dendorp. class. sext. act. XIV. quest. 8. verf. ad officium judicis.
 Si venit citatus, & contumaciam, solvendo expensas, purgat,
 possessionem suam recipit, sin minus, actor in possessionem ex
 secundo decreto immittitur. (III.) *Objectum.* Hoc est, vera
 ac civilis possessio. *vid. l. cum finita. 15. §. 16. 20. 23. §. 33. ff. de*
damn. inf. juste enim possidet, qui auctore prætoris possidet.
l. juste. II. ff. de A. l. A. P. Quod ita intelligendum, si prior pos-
 sessor dominus fuit, vel aliud quoddam jus in re vitiosa habuit,
 dominium vel jus antecessoris, *d. l. 15. §. si ante. 17. ibi.* fuerit
 domini & ibi: constituto domino. & *§. sed in vectigali. 27. ibi:*
 dominium capere. *add. l. 1. princ. ff. de fund. dot. l. usufructu. 7.*
§. 1. ff. de usufr. quia non cavens illud videtur pro derelicto ha-
 bere. Si non; usufructu conditionem acquirit. *l. 5. princ. l. his*
qui. 12. l. damni. 18. §. non solum. 15. l. cum postulasset. 44. §. 1. ff. de
damn. inf. add. C. 7. A. ad h. tit. §. 22. num. IV. Bachov. ad Treutl.
vol. 2. disput. 18. th. 6. lit. C. Eckold ad h. t. §. 8. Paul Bus. in Com-
mentar. ad ff. l. 5. ff. h. t. Henning, Rencemann. de Jurisprud. Ro-
man. German. Membr. III. disput. LXV. th. XXVII. Brunne-
mann. in Comm. ad Pand. l. 15. h. t. num. 6. Magnif. DN. D. Schil-
ter. Exercit. XLII. th. XXXVII. in fin. Molin. de Justit. §. Jur.
tract. 2. disput. 703. num. 69. ubi pro ea sententia, quod missus
 priori casu verus dominus efficiatur, hanc rationem allegat,
 quorsum enim id tempus expectatur, ad dominium acquiren-
 dum, comparatione illius, si à possessore expelli non potest,
 etiamsi ille alius offerat ei cautionem & reparationem omnium
 damnorum imminentium ac securorum. Si multi ex secundo
 decreto mittuntur, pro portione quadam, quoad valorem da-
 mni, quod unusquisq; timet, ad damnum, quod cæteri timent,
 mittuntur in possessionem, & consequenter pro indiviso partem
 dominij ejus rei. *vid. l. si finita. 15. §. si ante. §. cum autem ff.*
de damn. inf. Molin. alleg. disp. 703. num. 71. Acquisitum hoc
 jus dominij vel possessionis, producit hunc effectum, ut, non
 tantum, quod adversarius de possessione decedere teneatur. *d. l. 15.*
§. 20. §. 23. de damn. inf. nec oblationi cautionis amplius locus
 sit,

fit, quo rei exitus inveniatur. *d. l. 15. §. posteaquam. 33. ff. eod. &*
*si qua jura debita sunt his, qui poterant de damno infecto satisfacere, denegetur eorum persecutio adversus eum, qui possidere iussus est. d. l. 15. §. si qua sint jura. 24. ff. eod. verum etiam, quod missus habeat rei vindicationem, aut publicianam in rem actionem contra tertium possessorem. l. communi. 7. §. plane. 9. ff. comm. divid. Caterum, adversarii creditor pignoratitius adversus missum ex secundo decreto hypothecaria actione agere & auferre possessionem potest, praestando refectionis expensas. d. l. 44. §. 1. ff. h. t. alias, sic missus, creditore etiam ex secundo decreto missus, non satisfacente, nec domino pro eo cavente, potior est. l. his qui 12. d. l. 15. §. item queritur. 25. ibique Brunem. add. Paul. Busium ad. d. l. 12. ff. eod. Idem ad l. 44. ff. eod. ubi docet, quod hic dicitur, possidenti, ex secundo decreto dominio quaesito, praeferi hypothecarium creditorem, jure veteri, quo usucapio adium complebatur biennio, quo pignus non perimebat. l. 1. §. cum praedium ff. de pignor. l. usucapio. 7. C. de pignor. non novo, quo longi temporis praescriptione pignus una cum dominio tollitur. l. 1. §. 2. C. si adv. credit. l. 7. §. ult. C. de O. & A. locum habere. Hanc interpretationem Jurisprudentiae Justinianae non convenire puto. arg. d. l. 44. §. 1. ff. b. Magnif. DN. D. Schilter, Exercit. XLII. §. XXXIIX. legem à quo. 45. princ. ff. eod. ingeniose explicans, aliam adhuc in creditore pignoratitio limitationem addit, responsionem scilicet Africani, creditorem à missus ex secundo decreto, aedes five fundum pignori sibi obligatum, non posse persequi, nisi redditus impensis refectionis, nempe, cum missus dominium habere coeperit, ipsi invito creditorem ob pignus rem auferre non posse, si huic debitum solvatur. Igitur Africani decisionem declarari à Scævola: à QUO missus & quasi domino FUNDUS potius quam debitum PETETUR, per creditorem, tum demum, si missus REM, aedes, fundum ipse retinere NOLIT, sed de impensis tantum restituendis excipiat. *Molin. sep. all. disput. num. 72. d. l. 44.* intelligit de ea facti specie, quando creditor ille requisitus non fuerit, ut ipse caveret. (IV.) *Judex competens* (significatur verbo jubebo) qui olim solus praetor vel praeses provinciae, non etiam magistratus municipalis erat. l. 4. §. 3. §. seq. ff. de damn. inf. l. ca qua.*

qua. 26. ff. ad municip. hodie, qui habent inferiorem Jurisdictionem. Magnif. D.N. Assessor Schragius ad h. tit. §. 15. Quæ supra de primo & secundo decreto ex jure Justiniano observavi, moribus Gallia, Belgii & Saxoniae exolevisse post *Grænovegen* in C. lib. 7. tit. 72. existimat Theodorus Steinmez in speculo juris civil. h. n. i. in fin. Et loco illorum decretorum, Magistratum ita procedere, ut ex officio aedes ruinosas vicino vel cuivis alii volenti vendat, ut ruinam, quæ dedecori est statui urbanarum ædium, vertat, fac. huc l. ad curatoris. 46. ff. de damn. inf. docuit B. Rennemann. in Jurispr. Rom. German. Membr. III. dist. LXV. th. XXIX.

Th. V.

Tertium remedium contra reum contumacem, est actio in factum, uti vocatur in l. 4. §. 2. l. si quis missum. 17. §. 3. Et l. seq. §. 3. *Actio in factum.* pen. ff. h. t. competens ad id, quantum post cautionem petitam & non præstitam, nobis fuit damnum datum. d. l. si finita. 15. §. fin. Et l. 16. ff. h. t. in Edicto his verbis continetur. *In eum qui neque caverit, neque in possessione esse, neque possidere, passus erit, iudicium dabo; ut tantum præstet, quantum præstare eum oporteret, si de eare ex decreto meo, ejusve, cujus de ea jurisdictione fuit, quæ mea est, cautum fuisset.* Hæc edicti verba ostendunt nostræ actionis causam, subjectum passivum, objectum & iudicem. (I) *Causa* igitur est delictum, extrema scilicet contumacia conventi, qui neque in actione damni infecti, neque in decreto missionis ex primo vel secundo decreto, alienato quoque prædio, parere voluit. Vid. l. diem. 4. §. 1. d. l. si finita. 15. §. ult. l. si quis. 17. §. pen. l. seq. §. non solum. 15. ff. de damn. inf. l. ult. §. 2. ff. ne vis fiat ei. Nonnunquam etiam committitur, si admissum in possessionem expellat, aut regredientem ad eam rem, in eam non admittat. l. damni. 18. §. pen. ff. ira. Molin. de Jusf. & Jur. et arb. 2. disput. 703. num. 70. (II) *Subjectum passivum*, est contumax in tribus actionibus præcedentibus, nonnunquam in duabus tantum prioribus. d. l. 15. §. ult. ff. hoc tit. datur hæc actio perpetuo, hæredi & in hæredem, cæterisque successoribus singularibus. l. si quis. 17. §. 3. ff. eod. arg. l. fluminum. 24. §. 1. eod. nec pupillus. l. damni. 18. §. si pupillus. 13. ff. eod. nec procurator. d. l. 17. princ. Et §. 1. ff. eod. Vid. Oldendorp. Clas. sexv. arb. XIV. quest. III. vers. adversus quem.

E

quem. num. 9. (quod si is resistit de mandato domini, seu possessoris prædii, vel eorum ratum habente, contra utrumque competit, sed uno satisfaciente, cessat adversus alterum. *Molin. d. disput. num. 67.*) nec actor municipum, tutor, ceterisque, qui pro aliis interveniunt. *d. l. 17. §. 2. ff. eod. excipiuntur.* Ratio, quod hæc actio succedat loco cautionis non præstitæ, quæ tam late peti potest & præstari. (III.) *Objectum est*, ut tantum præstet, quantum præstare eum oporteret, si de eare cautum fuisset id est, tenetur de damno, quod & quando contingit. *l. antiquam. 16. ff. hoc tit.* post cautionem præstitam, obligans ad interesse, non ad poenam. *d. l. 4. §. 7. ff. eod. l. 4. §. 1. ff. ne vis fiat ei;* quam actionem, ante damnum datum, cavendo vel rem derelinquendo, evitare potest. *d. l. 16. ff. b. Mol. all. disput. 703. num. 66.* Cæterum, quamvis hoc casu etiam utile interdictum unde vi, & si ex secundo decreto actori possidere iustus sit, actio publiciana concurrant, tamen una electa, cæteris experiri non licet, cum prætor id agat, ne damnum faciat actor, non ut in lucro versetur. *d. l. damni. 18. §. pen. ff. h. t.* Observandum denique, actionis in factum in nostro quoque foro usum haud denegandum, quanquam, prout hodie sunt processuum protractiones, consultius fuerit, si iudex iustum decretumve suum aliis atque arctioribus modis exequatur. *Magnif. DN. D. Schilker. Exercit. XLII. §. XXXVII.*

Th. VI.

*Effectus
cautionis
præstitæ.*

Vis & effectus cautionis præstitæ, (quæ toties committitur, quoties interesse incipit. *Bart. l. 3. §. in hac. 2. n. 9. ff. com. mod. est actio ex stipulatu. vid. l. in stipulatione. 23. l. in hac. 28. §. l. damni. 30. ff. de damno inf. quæ est actio, personalis, prætorica, competens, damno culpa dato, iis, qui cautionem exegerunt, eorumque heredibus, contra promittentes, eorumque successores, ad damnum resarciendum, vid. l. damni. 18. §. si autem. 6. l. nam si 37. l. ex damni. 40. princ. §. 1. §. 3. ff. h. t.* In hac definitione considero genus & differentiam specificam. Genus est actio, quod nullum videtur habere dubium, & quidem in strictissimo significato. *l. pecunia. 178. §. 2. ff. de V. S. vid. Disserat. Magnif. DN. Præs. de Jur. action. in genere. post. 1.* Differentia specifica desumpta est à forma, objecto & subiecto. Forma consistit

confistit in eo, quod hæc actio sit personalis, est enim ex contractu verborum, (& adeo ejus persecutio in personam dirigitur, ut si quis prædium vitiosum alienet, nihilo tamen minus persona stipulatoris, non possessor, conveniri debeat de tota re; quod si tamen voluerit actor, poterit possessorem convenire ut caveat, si forte non satis idoneè cautum sit. *l. si quis missum. 17. §. ult. & ibi Bart. ff. h. t. Oldendorp. class. 6. act. XIV. quest. II. & inde perpetua. arg. d. l. 17. §. 3. ff. eod. Oldend. d. l. 9. VIII. Item Prætoria, quia prætor hoc jus introduxit. d. l. 7. pr. ff. h. t. C. §. A. ad h. tit. §. 26. In foro Germanico, cum cautio etiam per literas, inter absentes & absque interrogatione solenni, validè constituatur, actio ex tali conventionem competens, eandem vim videtur habere, quam actio ex stipulatione solenni. *Magisf. DN. D. Schilter. Exerc. XLII. th. XXXVII. libellus qualiter formetur in actione damni infecti, & quomodo tormetur sententia, quidve veniat probandum. Vid. Bart. in l. dies cautioni. 4. §. hoc autem iudicium 8. ff. de damn. inf. l. cum emptor. 38. §. ult. ff. eod. l. si tertius. 6. §. officium. 6. ff. de aq. & aq. pluv. arc. act. Objectum est culpa damnum datum. Dicitur culpa datum, e. g. si intra diem præstitutum vitio operis id contigerit, si arbores vetustæ vi tempestatis confractæ deciderint, si ædes ruinosæ, qualibet vel minima tempestate nocuerint, *Vid. l. damni. 18. §. 6. & II. l. fluminum. 24. §. 4. 6. 9. 10. l. Trebatius. 25. & l. seq. ff. h. j. l. 1. §. 21. l. 2. §. fin. de aq. & aq. pluv. arc. act. l. in parietis. 35. & l. seqq. l. emptor. 38. §. ult. l. seq. §. ult. l. ex damno. 40. §. 1. l. damni. 43. §. 1. ff. h. t.* Imo, si dum ædificatur & reparatur l'tructura ruinosa, damnum inferitur, in hanc obligationem venit, licet dies præstandæ cautionis nondum venerit. *l. cum postulassent. 44. ff. de damn. infecti. Altrhus. in dicaolog. lib. 1. cap. CXXXVII. num. 47.* Si intra diem stipulatione comprehensum supra parietem meum domus deciderit, eamque vitiaverit, licet post diem stipulationis paries deciderit, possum agere, & si ita concussus sit paries, ut nulla ratione recipi possit, ideoque deponendus est, non minoris lirem æstimandam, quam si decidisset. *l. damni. 18. §. Sabini. 11. ff. h. t. Mol. dict. disp. 703. n. 22.* Damnum autem datum refarciendum est, quanti scilicet ea res est, seu quanti interest, damnum ab**

ædibus, aliis rebus, vel operibus ruinosis datum non esse.
 Æstimatur autem omnis causa, e. g. petuntur impensæ, si pro-
 pter metum ruinæ, ea ædificia, quorum nomine sibi cavit, ful-
 sit, factæ, emolumenta, quæ stipulator ex re sua percipere po-
 tuisset, ut sunt mercedes inquilinorum, qui iusto ruinæ metu,
 aut non acceperunt ad ædes conducendas, aut cum conduxi-
 sent, emigrarunt. *d. l. in hac stipulatione* 28. ff. *b. t.* modo earum
 rerum nomine ab initio cautum fuerit, neque enim stipulatio
 extenditur ad eas ædes, quas post interpositam cautionem sibi
 comparavit, vel si quis redimat communem ædium partem,
 vel talis ei adjudicetur. *d. l. damni*. 18. §. *si is qui unas*. 5. ff. *eod.*
Molin. de justit. & jur. d. disput. 703. num. 34. Nisi, antecessor
 pro se & suis successoribus stipulatus fuerit. *Mol. d. l. n.* 43. vel,
 nisi actori pars locii jure accrescendi accesserit. *l. qui retro*. 35.
ff. ad l. aquil. l. si ab uno. 17. ff. *ut legat. nom.* vel novæ in locum
 exultarum ædium, de quibus cautio interposita erat, suffectæ.
l. qui res. 98. §. *ult. ff. de solut. l. damno*. 28. ff. *de pign. act. l. Pau-*
lus. 29. §. *pen. ff. de pignor.* vel nisi res mobiles post cautionem in-
 terpositam in ædes illatæ vel inductæ fuerint. *d. l. damni*. 18. §.
6. ff. de damni. inf. In tectoriis & picturis pretiosis, vel aliis
 voluptariis expensis moderata æstimatio facienda, quia hone-
 stus modus servandus, non immoderata cujusque luxuria sub-
 sequenda. *l. quidem*. 17. §. *ult. ff. de servit. urb. prædior. l. inter-*
39. §. ult. & l. seq. princ. ff. de dam. inf. Molin. de just. & jur. d.
disput. 703. num. 50. *Oldend. class. sext. act. XIV. quest. V. num. 4.*
 Non extendenda hæc actio ad eos casus, ubi aliunde, quam ex
 qua causa cautum, damnum evenerit. *l. qui bona*. 13. §. *i. ff. b. t.*
Mol. d. disp. n. 46. Cæterum appellatione damni lucrum cessans
 non venit. *arg. l. Procul*. 26. ff. 70. *Crisp. Montan. in tract. quem*
Terminos actionū intulavit. §. ex stipulatu de damni. inf. 182. *Sub-*
jecta actionis hujus est duplex, tam *cui*, tum *adversus* quæ illa com-
 petat. Et uti omnis ex verborum obligatione nata actio, ita quoq;
 præfens datur stipulatori & ejus heredibus, nonnunquam suc-
 cessoribus singularibus, alienato prædio, quoniam est obliga-
 tio personalis etiam ratione prædij. *l. si quis missum*. 17. §. *fin. ff. b. t.*
Molin. alleg. loc. n. 64. contra promissorem & hujus heredes.
l. inter. 83. *princ. ff. de V. O. §. 3. & 20. Inst. de inuril. stipul. l. ve-*
eris

teris juris. 13. C. de contr. & com. stipul. l. si pactum. 9. ff. de probat. Quod si ipsi successores aliquid habere, vel ædificare cœperint, quod damnum minetur in re hereditaria, cujus nomine nondum cautum sit, non tenentur, sed ab eis est postulanda cautio. Ita, si plures sint domini, qui stipulati sint damni infecti nomine, aut plures ædium ruinofarum, damni infecti nomine, ca- verint, tunc singuli ex stipulatoribus pro partibus dominicis agere, & singuli ex promissoribus pro iisdem solum partibus conveniri debent. l. ex damni. 40. §. 2. & 3. ff. h. t.

CAPUT IV.

DE Cautionis hujus diversis seu affinibus & contrariis.

THESIS. I.

Affinia plura quidem in jure nostro reperiuntur. Vid. C. 7. A. ad hunc. tit. §. ult. Oldend. clas. sext. act. XIV. quest. 7. Sed ne nimis longe se diffundat hæc tractatio, pauca enarrare liber. (I) Affinitatem quandam cum cautione damni infecti præstan- da videtur habere *cautio usufructuaria*, quam proprietario præ- stare tenetur usufructuarius rerum, quæ usu non consumun- tur; etiam ante damnum datum. l. damni. 18. §. 2. ff. h. t. Conf. C. l. A. lib. 7. tit. 9. Struv. Exercit. 12. th. 65. & seq. (II.) *Cautio, quæ à legatariis & fideicommissariis*, si ipsis plus, quam per legem Falcidiam licuerit, legatum vel fideicommissum appareat, in- terponenda est. Conf. tot. tit. ut legat. vel fideic. nom. can. ad illum C. l. A. Wesembec. in paratit. & ibi Hahn. in observat. (III.) *actio legis aquilia*, quæ de damno etiam agit, sed in eo ma- gna differentia est, quod hoc edictum de infecto damno pro- spiciat, de damno vero facto nihil edicto caveatur, legis vero aquilia & cætera actiones ad damna, quæ contigerunt, sar- cienda pertineant. l. prætor. ait. 7. §. 1. ff. de damn. inf. Inde legis aquilia actio, ob damnum ex ædibus ruinosis, nulla præstita cautione datum, locum neutiquam habere potest. (IV.) *Interdictum à Præatore datum, ne vis fiat dominis, quo minus vi fluminis in aliena prædia importata tollere aut auferre liceat.*

Affinia,

liceat. si modo damni infecti repromitterent. *l. hoc amplius. 9. §. 1. ff. b. l. 7. §. 2. ff. de A. R. D. l. Theſaurus. 15. ff. ad exhib. (V.)* Si ædificium ſuper meum inclinēt, ſuccurritur per *negatoriam actionem. l. ſi quando. 17. princ. ff. ſi ſervit. vind. (VI.)* *Actio locati*, competens inquilino, ſi ædes conductæ in vitium inciderint. *l. qui bona. 13. §. de illo. 6. l. inquilino. 33. ff. de damno inf. (VII.)* Si fiſtulæ, per quas aquam ducas, ædibus meis applicatæ, damnum mihi dent, *in factus actio* mihi competit: ſed *§ damni infecti* à te ſtipulari poterō. *l. ſi fiſtula. 18. ff. de §. S. V. P. (VIII.)* Si furnum ſecundum parietem communem haberes, qui nondum mihi damnum dederit, ſed tamen ita ignem habeas, ut metuam, ne mihi damnum *§ damni infecti ſufficit cautio. l. ſi ſervus. 27. §. ſi furnum. 10. ff. ad L. Aquil. (IX.)* Si dum prætor de danda ſtipulatione deliberat, damnum contigerit, ſi prætor putat, quod utiliter *actionem daturus ſit, decernere poteſt. l. ſi finit. 15. §. eleganter. 28. ff. de damn. inf. (X.)* Si nimia ſit inhabitatorum incurioſitas, *compellendi ſunt, ut reſtituant vitioſas ædes*, nam ad curatoris Reipublicæ, hodie magiſtratus civilis, officium ſpectat, tam ob publicum intereſſe, ne civitas ruinis deſormetur. *l. 2. C. de ædific. privat. tum ob præcavenda pericula, ut dirutæ domus à dominis reſtituantur, & detrectantes competenti remedio, nempe indiſta multa vel captis pignoriſibus ad id adigantur. l. Prætor. 7. ff. de offic. præſid. l. ſingularum. 8. C. de ædific. privat. l. ad curatoris. 46. ff. de damn. inf. Oldendorp. de action. claſſ. ſext. alt. XIV. Rubric. deſenſionis capita. num. V. Molina de Juſt. & Jur. Tract. 2. d. 703. n. 4. Mævius ad Jus Lubec. part. 3. tit. 12. art. 1. num. 2. & part. 4. tit. 3. art. 4. num. 4. Engelbrecht. in compend. Jurisprud. b. t. §. IX.*

Th. II.

Contraria. *Contraria huic cautioni ſunt (I) Remiſſio.* Hæc ſit, vel à *constituente, vel à lege & juris poteſtate.* *Conſtituens* remittit cautionem, vel *expreſſe*, ſi ſcilicet vicinus (quippe qui juri pro ſe introducto liberrimè renuntiare poteſt. *l. pen. C. de pact. l. ſi quis. §. 1. C. de episc. & cler.*) expreſſis verbis conteſtetur, ſe cautionem hanc domino ruinoſorum prædiorum remittere. Vel *tacitè*, ſi actor de calumnia jurare nolit, *arg. l. prætor. 7. princ. l. quis*

l. qui bona. 13. §. 3. ff. de damn. inf. Si quis juxta ædificium suum monumentum facere passus est, quia rem illicitam admisit. *d. l. 13. §. 7. ff. de damn. inf.* ita si finita sit dies statuta in cautione, iterum magistratus arbitrio cavere sibi non curaverit. *l. si finita. 15. princ. ff. eod.* Legum verò remissione ab hac cautione præstanda liberatur. Si quis ædium ruinosarum possessione cessit *d. l. 7. §. ult. facit. l. antequam. 16. l. ad curatoris. 46. §. 1. ff. eod.* Si quis negligentia sua de hoc beneficio sibi non prospexerit. *l. quod forte. 8. l. cum postulassem. 44. princ. ff. eod.* (II.) Restitutio in integrum. *arg. l. si finita. 15. §. Si forte dominus. 22. ff. eod.* (III) Consolidatio, si prædij ruinosi proprietas quolibet modo ad actorem pervenerit. *arg. l. damni 17. §. 2. §. 5. ff. eod.* (IV.) DE morte, an per hanc quoque cautio damni infecti tollatur & perimatur quæritur? Rectius negatur; Certè non domini ruinosarum ædium, quia stipulatio est contractus civilis, qui ad hæredes transmittitur. Minus hanc cautionem dissolvit obitus fidejussoris; qui licet alienam in se suscipiat obligationem, attamen cum ex contractu descendat, §. 1. *Inst. de perpet. & tempor. action.* & publicè interfit, ne facile ejusmodi cautiones fidejussoriæ depereant, jus est, ut tam fidejussor ipse, quam heres ejus obligatus, maneat, cum locum rei obtineat, §. 2. *Inst. de fidej. l. 4. §. 1. ff. l. 34. C. de fidej.* Nisi jus domini, morte ejus, planè finitum fuerit. *arg. l. si finita. 15. §. 26. ff. h. t.* Nec denique actoris mors efficere potest, quo minus heredes ipsius adversus vicinum prædiorum ruinosorum & fidejussorem, horumve heredes agere possint.

Et hæc non pro materia dignitate, sed ingenij tenuitate hæc vice attulisse & proposuisse sufficiant.

DEO O. M. SIT LAUS, HONOR, GLORIA
IN SEMPITERNA SECULA.

Ad Nob. DN. Defendentem gratulabunda

αεροσώματος.

§ *Edulitas mentis quid possit juncta vigori*
Sic specimen doctum monstrat, Amice, Tuum.
Ergo, quod *Ingenium*, quod promerere *Labores*
Insigni merito pensat honore Themis.

F. R. G.

Dominus Eibelhuberus Respondens

per *avazg.* imp.

Heros subdēns super nomen jubilet
 Heros *lacetis fortiter pugnam bonus:*
Herōis heros hicce monstrat spiritum,
Et docta semper tela doctē rejicit,
Sibiq; subdēns vincit hostes letior;
Hinc cernis, ut nunc ore jubilet suo,
Canat triumphos, atque de victoria
Latetur. Apprecor ergo sic cum pluribus:
 Super suum Heros jubilet nomen bonus.

G. W. Bepfschlag/ SS. Th. St. Nerol.

Dum *Damni infecti cautelam* exponis, Amice,
 Affidua curā nobile ponis opus.
 Auguror hinc cunctis Patronum *Tefore cautum,*
 Qui jam prudenter *damna cavere doces.*
 Macte igitur virtute, laborum ut patria fructus,
 Quos jam promittis, possit habere brevi.

G. M. Pfaffreuter. Rat.

Non opus, ut multis opus hoc laudetur, Amice,
 Cum probet ingenium linea quaeq; *Tuum.*

Jo. Maur. Schmid. Jen. LL. St.

Facta virum monstrant aliās, Charissime. Sed Te
Infectum nobis jam probat esse Virum.

Gratulab. pos.

Christ. Frid. Biener. Arg. Phil. Stud.

Omnia conando docilis solertia vincit:
 Hoc praesens specimen me docet esse rarum.
 Multos deterrent ignavia, vana, metusq;
 Sedulus ast animus culmina magna petit.
 Sedulitas Te, Te pietas evexit ad artes:
 Sit precor hinc Cathedra scansio fausta *Tua.*
 Detq; Deus, discam, queis nil mihi celsius esto,
 Virtutum exemplis amulus esse *Tuis.*

DN. Prac. p.

Philippus Francif. Kast. Arg.

ULB Halle
003 594 807

3

Sb

760
1702/48
18

DISSERTATIO JURIDICA
DE
DAMNI INFECTI
CAUTIONE

Quam
Adspirante Divina Gratia
In Alma Argentoratensium Universitate
PRÆSIDE
VRO Magnifico, Nobilissimo, Amplissimo,
Excellentissimo, Consultissimo
DOMINO
ULRICO MARBACHIO,
U.D. Pandectar. & Jur. Canon. PP. Celeberrimo,
Facultatis Jurid. Seniore Gravissimo, Cap. Thom. Canonico,
& p. t. Univerf. RECTORE,
atrono, Fautore ac Præceptore suo multis nominibus
venerando
in
Publico Eruditorum Congressu
ventilandam proponit
D. CHRISTOPH. EIBELHUBERUS, Ratispon.
A. & R.
d. IX. Martij, A. O. R. CIO 1800.
horis locoq; solit.

ARGENTORATI,
Literis JOHANNIS PASTORII.

